

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Актуальність теми дослідження. Суспільство в широкому розумінні – якісно відмінне від природи, внутрішньо розгалужене і водночас органічно цілісне утворення, що постає як сукупність історично сформованих способів і форм взаємодії та об'єднання (діяльності, відносин, поведінки, спілкування, регуляції, пізнання). У більш вузькому розумінні суспільство – це сукупність людей, які об'єднані конкретними інтересами, потребами, взаємними симпатіями або видом діяльності тощо, і ця сукупність перебуває у стані постійної трансформації і перетворення [2]. Українське суспільство, як і будь-яке інше, також змінюється і розвивається. Що спричиняє його постійну динаміку? Чим зумовлюється взаємозв'язок та зміни в різних сферах суспільного життя? І, зрештою, що становить основу прогресу? Відповіді на ці запитання дадуть нам змогу зрозуміти, наскільки наш соціум особливий і які особливості його розвитку. **Мета дослідження:** дослідити закономірності функціонування українського суспільства на сучасному етапі його розвитку; з'ясувати особливості його трансформації у порівнянні із суспільствами інших країн, зокрема, економічної підсистеми. **Завдання дослідження:** проаналізувати умови та динаміку розвитку українського суспільства на даний час, вивчити його відмінності у порівнянні з іншими європейськими соціумами, обґрунтувати необхідність системного підходу до вирішення нагальних економічних проблем. **Об'єкт дослідження** – українське суспільство в контексті його поступу на ерізі сучасності. **Предмет дослідження** – діяльнісно-поведінкові аспекти існування та розвитку суспільства, особливості реалій соціально-економічних процесів в Україні. Розгляд суспільства з погляду його змін і розвитку передбачає пошук відповідей на такі питання: які сили, або фактори розвитку є рушійними; які основні форми цього розвитку; у якій динаміці розвивається суспільство. Спершу розглянемо питання про рушійні сили, або джерела змін, тобто істотні, необхідні, діючі чинники, що забезпечують його розвиток. Щодо вирішення цього питання серед філософів немає єдиної думки. Прихильники натуралістичних концепцій пов'язували розвиток суспільства зі зміною природних основ соціального життя, кліматичними, біологічними і навіть космічними факторами (Шарль Луї Монтеск'є, Володимир Вернадський, Лев Гумільов). Послідовники марксистської соціологічної теорії і філософи-технократи (Уолт Ростоу, Збігнев Бжезинський та ін.) визначальну роль у суспільному розвитку відводять матеріальному виробництву, прогресу техніки і технологій. Інші філософи пов'язували процес соціального розвитку зі змінами в культурному житті, системі духовних цінностей (Огюст Конт, Пітерім Сорокін та ін.) [3, с.1]. Усі перелічені фактори, безумовно, впливають на розвиток суспільства. Причому економічні, духовні і природні фактори найтіснішим чином переплетені і не можуть розглядатися незалежно один від одного. Проте, розглядаючи та аналізуючи складну ситуацію, що склалася на сьогодні в українському суспільстві, можна стверджувати про те, що стабільний саморозвиток нашого суспільства найтісніше пов'язаний з економічною стороною життя. З одного боку, економічні явища є тим базисом, який визначає стан і розвиток всіх інших явищ і процесів: соціальних, культурних, побутових, політичних тощо, адже зрозуміло, що наявність певних житлових умов, певного рівня доходів особи, родини значною мірою визначатиме їх побутові та культурні вподобання, ставлення до політичних сил та державного управління та ін. А з іншого боку, культура та традиції індивідів і громади, забезпеченість та можливість отримання соціально-побутових послуг, можливість цікавого та корисного використання вільного часу та відпочинку створюють умови для певного ставлення та прагнення до праці, підвищення ефективності трудової діяльності задля збільшення рівня доходів з метою зростання якості життя [4].

Українські реалії сьогодення в питанні розвитку суспільства, зокрема, його економічної системи, поки що відрізняються від розвинених країн Заходу. Проведена приватизація, роздержавлення промислових підприємств першої половини 90-х років ХХ століття не привели до виникнення і зростання середнього класу в Україні, а лише сприяли появі олігархічних кланів та масовому зубожінню широких верств населення. Українське сегреговане біполярне суспільство в цих обставинах вимушене шукати вихід в інших формах розв'язання проблем, пов'язаних з виживанням та існуванням, в тому числі в пошуку заробітку за кордонами України значної висококваліфікованої частини населення, яка могла б скласти основу інститутів громадянського суспільства. Крім того, представники олігархічних кланів, переживаючи за збереження своїх капіталів, вивезли з України значні фінансові ресурси, тим самим позбавивши перспективи швидкого економічного зростання різні галузі народного господарства та виведення української економіки зі стагнації. Немодернізовані українські великі підприємства не складають гідної конкуренції аналогічним підприємствам розвинених країн. Нерозвинений внутрішній ринок, експортна орієнтація економіки ставить у залежність українські підприємства від кон'юнктури світового ринку, що, подекуди, обертається банкрутством цих підприємств і масовим безробіттям. Все це призводить до того, що ні крупний, ні середній, ні малий бізнес не відчувають потреби в соціальному партнерстві і відповідальності перед суспільством у справі підвищення якості життя населення і створення клімату соціальної згоди в Україні [5, с.43-44]. **Висновки.** Для сучасного українського суспільства характерний стан «загрозованої безпеки»: як матеріальної – пов'язаної з труднощами забезпечення базових потреб, так і ментальної – спричиненої «невпевненістю у завтра», що впливає з нестабільності «правил гри» у суспільстві [1, с.138]. Це свідчить про недостатньо ефективну державну політику і слабкість інститутів громадянського суспільства. Основними проблемами є: корупція, тінізація економіки, невідповідність сучасним світовим соціальним стандартам української інфраструктури, депопуляція населення, великий обсяг трудової міграції з країни за кордон тощо. На мою думку, саме якнайшвидше вирішення цих проблем дасть змогу розвинути нашому суспільству в позитивно-ідеалістичному руслі.

Список використаних джерел

1. Соціально-психологічні чинники інтеграції українського соціуму / [О.Г.Злобіна, М.О.Шульга, Л.Д. Бевзенко та ін.]; за наук.ред. О.Г.Злобіної. Київ : Інститут соціології НАН України, 2016. 276 с.
2. Соціальна філософія. Тема 7 / лекційні матеріали/ Мультимедійний навчальний посібник «Філософія»// URL: <https://arm.naiu.kiev.ua/books/filosofia-30012017/lection/lec7.html>
3. Розвиток суспільства і динаміка соціальних процесів/стаття// URL: <https://pidru4niki.com/1640011637612/>
4. Чухно І. А. Економічна ситуація як основа державного управління соціально-економічним розвитком регіону/стаття// Державне управління: удосконалення та розвиток (електронний журнал) /№ 3, 2015. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua>
5. Шубін С. Соціально-економічна сфера: проблемні питання формування громадянського суспільства в Україні / С. Шубін, Н. Бенюх // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. 2010. Вип. 1. С. 36-45.